تازه نفس‌ها

منشور گفتگویی بعثت جوانان و نوجوانان

راهنمای حلقه‌های گفتگویی
و تبیینی اعتکاف نوجوانی

بسم الله الرحمن الرحیم

پنج جلسه گفتگوی یک‌ساعته
در اعتکاف نوجوانان مبعوث شده

محتوای این جلسات برگرفته از کتاب معارف بعثت نوجوان است.

راهنمای مربی • متن‌های مستند • برگه‌های آماده چاپ

ویژه اجرای گفت‌وگومحور در اعتکاف

شامل پنج کاربرگ مستقل پرسش متربی و یک فرم مستقل برنامه اقدام سی‌روزه

جلسه ۱	ریشه و تداوم منازعه حق و باطل
جلسه ۲	مداخله آمریکا و معیار داوری تاریخی
جلسه ۳	حکومت پهلوی؛ استقلال، حقوق و فرهنگ
جلسه ۴	شرایط پیروزی در یک مقطع تاریخی
جلسه ۵	وعده الهی و مسئولیت نوجوان

این نوشته از سوی سازمان مدارس صدرا تهیه شده است.
متن کامل مطالب، همراه با توضیحات و جزئیات بیشتر در کانال و وب‌سایت «راه مربی» در دسترس است:

کانال ایتا:
@RaheMorabi

وب‌سایت:
rahemorabi.ir

راهنمای عمومی مربی

۱. هدف و روش

این مجموعه برای پیوند دادن پرسش‌های نوجوان با تحلیل تاریخی، فهم دینی و مسئولیت فردی و اجتماعی تنظیم شده است. ترتیب هر جلسه چنین است: فکر فردی، شنیدن تحلیل اولیه، روایت تاریخی، مطالعه متن‌های مستند، بازبینی نظر و جمع‌بندی.

۲. قواعد گفت‌وگو

• نوجوان حق پرسش، نقد محترمانه، تغییر نظر و سکوت دارد. ارزیابی، متوجه دقت و استدلال اوست، نه اعلام موضع یا همسویی سیاسی.

• پیروزی یک طرف حقانیت آن را اثبات نمی‌کند.

• متن‌های مستند برای انتخاب و مطالعه مربی فراهم شده‌اند؛ لازم نیست همه آن‌ها در جلسه بلندخوانی شوند. با توجه به زمان، متن محوری را بخوانید و دیگر متن‌ها را پشتوانه توضیح و پاسخ‌گویی قرار دهید.

۳. برنامه اجرا و تکثیر

هر جلسه ۶۰ دقیقه است. در اعتکاف سه‌روزه، دو جلسه در روز نخست، دو جلسه در روز دوم و جلسه پنجم در روز سوم اجرا شود. فاصله استراحت، زمان نماز و برنامه عبادی رعایت شود. گروه‌های سه تا پنج‌نفره مناسب‌اند.

ابتدای هر جلسه یک برگه مستقل برای متربی قرار دارد که به صورت کاربرگ آن را چاپ کرده و در اختیار نوجوان‌ها قرار دهید تا تکمیل کرده و در جلسه گفتگو پاسخ خود را بخوانند. برای تکثیر، فقط صفحه کاربرگ همان جلسه را چاپ کنید. فرم برنامه اقدام نیز در صفحه‌ای جدا تنظیم شده است. همه برگه‌ها تک‌رنگ و مناسب چاپ سیاه‌وسفیدند؛ رنگ روشن در سربرگ، صرفاً برای تفکیک بخش‌هاست.

جلسه ۱ | چرا منازعه حق و باطل شکل گرفته و پایان نیافته است؟

جلسه ۱ | راهنمای مربی

هدف‌های جلسه

نوجوان بتواند ندانستن را از ترجیح منفعت بر حقیقت جدا کند؛ میان اختلاف معمول و نقض حق، تمایز بگذارد؛ یک معیار منصفانه برای داوری پیشنهاد کند.

موقعیت تاریخی آغاز گفت‌وگو

در جریان مشروطه، مطالبه محدود شدن قدرت و تأسیس نهادهای قانونی شکل گرفت؛ با این حال، اختلاف نیروهای داخلی، منافع گروهی و فشار قدرت‌های خارجی بر مسیر آن اثر گذاشت. همه طرف‌ها ادعای اصلاح داشتند و نتیجه نیز فقط تابع نیت افراد نبود. مربی همین موقعیت را بدون تعیین زودهنگام مقصر مطرح کند و پاسخ دو پرسش برگه را بشنود.

متن‌های مستند برای مطالعه مربی

۱. تداوم تاریخی رویارویی حق و باطل

«این یک صحنه از درگیری تاریخی است که فقط خاصِ امروز نیست. همیشه حقّ و باطل در تاریخ بوده است. یک طرف حقّ است و همه‌ی آفرینش براساس حقّ است. خلقت پروردگار براساس حقّ است. خودِ خداوند متعال حقِّ مُبین است. راه خدا، راه حقّ است. یک راه هم راه باطل است؛ راه جهنّم و راه شیطان است. بین این دو درگیری وجود دارد. این درگیری در طول تاریخ بشر، همواره بوده و تا مدت‌ها هم خواهد بود. [...] اما امروز به فضل پروردگار این‌طور نیست. امروز جبهه‌ی حق، قدرتمند شده است. جبهه‌ی باطل با همه‌ی تظاهرش به قدرتمندی، تا مغز استخوان از جبهه‌ی حق می‌ترسد. بعد از به اهتزاز درآمدن پرچم حق به وسیله‌ی ملت ایران و به دست توانای آن مرد بزرگ – که در دنیای ما جزو نوادر تاریخ بود – و بعد از شروع این انقلاب و

به ثمر رسیدن آن، جبهه‌ی حق قوّت یافت. البته جبهه‌ی حق نیز بتدریج نیرومند شد و از اوّلِ انقلاب به آن قوّت و اقتدار نبود. بعد از شروع جنگ، روزبه‌روز بر اقتدار جبهه‌ی حق افزوده شد. امروز هم البته حق به حسب ظاهر در اقلیّت است؛ اما بسیار قوی است.»

بیانات امام مجاهد شهید در حسینیه‌ی «عاشقان کربلا» ساری – ۱۳۷٤/۰۷/۲۲

۲. حب دنیا و آمیختگی حق و باطل

«به دنیا که نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که در طول تاریخ ریشه همه فتنه‌ها و گمراهی‌ها و جاهایی که حقّ و باطل به هم مخلوط شده است، در حُبّ دنیاست. کسانی بوده‌اند که به خاطر حبّ به دنیا و مقام و جاه و حبّ به اهل و رفقا، کاری را شروع کرده‌اند و فتنه‌ای را به وجود آورده‌اند.»

بیانات امام مجاهد شهید در آغاز درس خارج فقه – ۱۳۷٤/۰٦/۱٤

۳. خودبرتربینی و فساد قدرت

«فلان صهیونیستِ رئیسِ فلان کمپانی مثلاً چند ملیّتی، اگر بگوید «من» و خیال کند سیاست دنیا را می‌چرخاند، یا مثلاً هیتلرِ آتش افروز، یا فلان رئیس جمهورِ طغیانگر آمریکا، یا فلان دزدِ سرِ گردنه فلان نقطه، یا فلان شخصِ ملبّس به لباس دین، اما در واقع دعوت کننده به نفس، یا من و شمایی که هیچ کدام از این‌ها هم نباشیم، اما در زندگی خود را بر هر چیز دیگر ترجیح دهیم و استکبار و استعلا بورزیم، این‌ها مایه فساد خواهد شد. البته هر چه انسان بزرگ‌تر بود و قدرت بیشتری داشت، انانیّت در او فساد بیشتری به وجود می‌آورد. اما اگر کوچک بود، انانیّت فقط به ضرر خود اوست و فساد کمتری برای دیگران دارد. خاصیت دعا این است که نفسانیت‌ها را می‌شکند. لذاست که گفته‌اند حتی چیزهای کوچکت را هم از خدا بخواه تا بفهمی که حقیری.»

بیانات امام مجاهد شهید در خطبه‌های نمازجمعه – ۱۳۷۳/۱۱/۲۸

راهنمای خواندن: از نوجوان بخواهید اثر خودمحوری را در حدود تجربه روزمره ببیند.

٤. پیامد اشتباه در تشخیص حق و باطل

«ما چوب اشتباه حق و باطل را در طول تاریخ انبیا و در طول تاریخ اسلام بارها خورده‌ایم. شاید یکی از علل اینکه دوران اختناق در این کشور طولانی شد و اقلّاً دو قرن استعمار در این کشور بود –یک بودنِ موذیانه‌ای– و ما مردم نتوانستیم آن‌چنان به دهان استعمار بکوبیم که برود و نیاید، همین بود که حق و باطل مشتبه می‌شد، صریح نبود، صراط روشن برای مردم وجود نداشت؛ لذا ما ملّت ایران چه در مشروطه، چه در قضایای قبل و بعد مشروطه، چوب اشتباه حق و باطل را خوردیم. البتّه نهضت عظیم روحانیّت و ملّت به رهبری امام عظیم‌الشّأن بزرگوار ما، شعارهایی را مطرح کرد که نگذاشت حق و باطل با یکدیگر ممزوج بشود. وقتی مردم بتدریج در طول پانزده سال، حق را شناختند و آن را از باطل جدا کردند، مسئله فیصله پیدا کرد، انقلاب شد. بعد از انقلاب هم امام (رضوان الله تعالی علیه و اعلی الله کلمته و مقامه) با آن دم عیسوی نگذاشتند حق با باطل ممزوج بشود.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار اقشار مختلف مردم – ۱۳۶۸/۰۷/۱۲

راهنمای خواندن: این گفتار، تفسیر از تجربه تاریخی است.

جمع‌بندی پیشنهادی مربی

حق‌طلبی فقط شناخت شعار درست نیست؛ به معیار، صداقت و توان مهار منفعت‌طلبی نیاز دارد. ممکن است چیزی را ندانیم و نیازمند بررسی باشیم؛ ممکن است بدانیم اما خلاف آن عمل کنیم. این دو وضعیت، راه‌حل یکسان ندارند.

کاربرگ جلسه ۱ | چرا منازعه حق و باطل شکل گرفته و پایان نیافته است؟

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ: ..... گروه: .....

ابتدا برداشت خود را بنویس. پس از گفت‌وگو می‌توانی آن را تکمیل یا اصلاح کنی.

۱. چرا با وجود شناخت انسان‌ها از عدالت و حقیقت، ظلم و مقابله با حق در تاریخ تکرار می‌شود؟

برداشت اولیه من

۲. چه چیزهایی باعث می‌شود انسان‌ها حق را با باطل اشتباه بگیرند؟

برداشت اولیه من

یادداشت من پس از گفت‌وگو؛ نکته تازه یا اصلاح برداشت قبلی

جلسه ۲ | چرا آمریکا در کشورهای دیگر مداخله می‌کند؟

جلسه ۲ | راهنمای مربی

هدف‌های جلسه

نوجوان بتواند هدف اعلام‌شده را از انگیزه استنباط‌شده و پیامد جدا کند؛ مسئولیت مستقیم و حمایت غیرمستقیم را تفکیک کند؛ برای یک ادعا شاهد مناسب بخواهد.

موقعیت تاریخی آغاز گفت‌وگو

دو موقعیت تاریخی روی خط زمان قرار گیرد: کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در ایران، با نقش آمریکا و بریتانیا و کنشگران داخلی؛ و حمله آمریکا و متحدانش به عراق در سال ۲۰۰۳. این دو رویداد از نظر شیوه مداخله یکسان نیستند. در هر مورد، مربی هدف‌های اعلام‌شده، اقدامات و پیامدها را جدا بنویسد و از گروه‌ها بخواهد تحلیل اولیه خود را ارائه کنند.

مسیر گفت‌وگو و فعالیت گروهی

هر گروه یک جدول سه‌ستونی تکمیل کند: «چه اقدامی رخ داد»، «چه هدفی اعلام شد» و «چه شاهدی برای نتیجه‌گیری داریم».

متن‌های مستند برای مطالعه مربی

۱. غلبه منافع یک قدرت بر حقوق ملت‌ها

«فرض بفرمایید در یک دوره دولت انگلیس بود، امروز آمریکا به خودش حق می‌دهد که در فلان کشور که یک دولتِ قوی‌ای ندارد، مردمِ هوشیاری ندارد، مثلاً ده پایگاه نظامی ایجاد کند، برای خودش امکانات فراهم کند، نفتشان را ببرد، منافعشان را ببرد، منابع زیرزمینی‌شان را غارت کند؛ این استکبار است... تا قبل از جنگ جهانی دوّم، دولت آمریکا یک دولتی که متعرّضِ این و آن باشد نبود؛ بعد از جنگ جهانی دوّم، دولت آمریکا شد یک دولت مستکبر به همین معنایی که گفتیم؛ همه‌جا تصرّف کند، همه‌جا دست بزند، همه‌جا وارد بشود و هر جا منافعش ایجاب می‌کند، با هر وسیله‌ای، گاهی با خشم و با اخم، گاهی با لبخند، گاهی با زور، گاهی با رشوه، منافع خودش را غلبه بدهد بر منافع ملت‌ها.»

راهنمای خواندن: ادعای کلی را در نمونه‌های مشخص بررسی کنید. هدف اعلام‌شده، انگیزه استنباط‌شده و پیامد واقعی را در سه سطح جدا قرار دهید.

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان – ۱۴۰۴/۰۸/۱۲

۲. توجیه مداخله با استناد به منافع

«آیا امروز دیگر مردم دنیا حق دارند قدرت مستکبر آمریکا را یک قدرت دروغگو و مسنولان آمریکا را فاشیست و هیتلرهای این زمان بدانند!؟ صریحاً می‌گویند منافع ما اقتضا می‌کند که به عراق حمله کنیم و به‌خاطر حفظ منافع خود حمله می‌کنیم. «هیتلر» هم همین حرف را می‌زد و می‌گفت که آلمان به فضای حیاتی احتیاج دارد، لذا به کشورهای پیرامون خود حمله می‌کند و حمله کرد. امروز همه مردم دنیا هیتلر را یک فاشیست، یک متجاوز و یک قلدر زورگو و بی‌منطق می‌دانند. من عرض می‌کنم که به فردا نمی‌رسد و همین امروز مردم دنیا مسنولان آمریکایی را فاشیست، قلدر و زورگو و متجاوز می‌دانند.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار مردم زاهدان – ۱۳۸۱/۱۲/۰۲

راهنمای خواندن: بحث مربی باید بر حق حاکمیت ملت‌ها و شواهد هر واقعه متمرکز بماند.

۳. ادعای امنیت ولی با هدف مداخله

«آمریکایی‌ها و دیگران که می‌گویند ما جنگ می‌کنیم برای اینکه امنیت بدهیم؛ نه، درست عکس این است. هر جا حضور نظامی و حرکت نظامی دارند، موجب ناامنی و موجب بی‌عدالتی و موجب سخت کردن زندگی برای انسان‌ها هستند... در طول چهل و پنج سال یعنی از بعد از جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۹۰ مسیحی که به اصطلاح دوران «جنگ سرد» نامیده می‌شود، در گزارش‌های رسمی بین‌المللی آمده است که فقط سه هفته در دنیا جنگ وجود نداشته است! در تمام این چهل و پنج سال، در گوشه و کنار دنیا جنگ‌هایی وجود داشته است. این جنگ‌ها را کی به وجود می‌آورد؟ همان کسانی که تسلیحات را تولید می‌کنند.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار مسنولان نظام در روز عید مبعث – ۱۳۸۹/۰۴/۱۹

٤. استقلال در برابر زیاده‌خواهی خارجی

«روابط رژیم طاغوتی سابق با آمریکا خیلی صمیمی بود، در عین حال زیاده‌خواهی آمریکا آن‌ها را هم به ستوه آورده بود؛ همین کاپیتولاسیونی را که گفتیم –مصونیّت قضائی مأمورین آمریکا– تحمیل کردند بر آن‌ها؛ آن‌ها هم پشتوآن‌های جز آمریکا نداشتند، مجبور شدند قبول کردند. معنای کاپیتولاسیون این است که اگر چنانچه یک گروهبان آمریکایی بزند توی گوش یک افسر ارشد ایرانی، کسی حق ندارد او را تحت تعقیب قرار بدهد. اگر یک مأمور خُرده‌پای آمریکایی در تهران به یک مرد شریف ایرانی یا به یک زن شریف ایرانی تعدّی بکند، کسی حق ندارد او را تحت تعقیب قرار بدهد.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان – ۱۳۹۲/۰۸/۱۲

جمع‌بندی پیشنهادی مربی

جمع بندی اهداف نفوذ آمریکا جهت سلطه طلبی در سایر ملت‌ها و نقض روشن حاکمیت کشورهای دیگر باید تبیین شود.

کاربرگ جلسه ۲ | چرا آمریکا در کشورهای دیگر مداخله می‌کند؟

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ: ..... گروه: .....

ابتدا برداشت خود را بنویس. پس از گفت‌وگو می‌توانی آن را تکمیل یا اصلاح کنی.

۱. دولت آمریکا از مداخله در کشورهای دیگر چه هدف‌هایی را دنبال می‌کند و چگونه می‌توان این هدف‌ها را شناخت؟

برداشت اولیه من

۲. برای داوری درباره نقش آمریکا در یک جنگ یا فاجعه، چه شواهدی را باید بررسی کرد؟

برداشت اولیه من

یادداشت من پس از گفت‌وگو؛ نکته تازه یا اصلاح برداشت قبلی

جلسه ۳ | حکومت پهلوی چه تأثیری بر ملت ایران گذاشت؟

جلسه ۳ | راهنمای مربی

هدف‌های جلسه

نوجوان بتواند از داوری تک عاملی فاصله بگیرد و اسـتقلال، دیانـت، حقوق مردم و سیاست فرهنگی را به معیارهای خود اضافه کند.

موقعیت تاریخی آغاز گفت‌وگو

مربی چهار مقطع را کوتاه معرفی کند: کشف حجاب در دوره رضاشاه؛ اشغال ایران به دسـت بریتانیـا و شـوروی و کنـاره‌گیری رضاشـاه در شهریور ۱۳۲۰؛ کودتای ۱۳۳۲؛ و مصوبه مصونیت مستشاران در ۱۳۴۳. این وقایع بررسی شوند.

متن‌های مستند برای مطالعه مربی

۱. نفوذ خارجی در سلطنت پهلوی

«رضاشاه شد عامـل انگلیس در ایـران. در ایـن بـین، جنـگ جهـانی دوّم پـیش آمـد. در جنـگ جهانی دوّم، رضاشاه بر طبق طبیعت خودش به آلمان تمایل پیدا کرد؛ نـوع کارهـای هیتلـر را دوست می‌داشت، یک گرایشی به آلمآن‌ها پیدا کرد، انگلیس‌ها فهمیدند، دیدند این دیگـر بـه درد نمـی‌خـورد؛ [لـذا در] سـال ۱۳۲۰ شمسـی رضاشـاه را برکنـار کردنـد؛ خودشـان آوردنـد، خودشان هـم برکنـارش کردنـد. [او را] برکنـار کردنـد، پسـرش را بـا شـرایط معیّنـی جـایش گذاشتند که باید این کار را بکنی، این‌جور عمل کنی، این‌جور رفتار کنی، او هم گفت چشـم؛ حتّی گفتند فلان رادیو را نباید گوش کنی، گفت چشـم؛ تـا ایـن حـد! خـب، تـا اینجـا حاکمیّـت انگلیس بود.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان – ۱۴۰۲/۰۸/۱۰

راهنمای خواندن: در کنار این ارزیابی، نقش بریتانیـا و شـوروی در اشغال ایران و شرایط جنگ جهانی دوم توضیح داده شود.

۲. سیاست فرهنگی

«شخصیت‌های فرهنگی معروف زمان رضا شاه، مثلاً علی اصغر حکمت –اینها چهره‌ها هستند دیگر– در قضیه‌ی کشف حجاب نقش ایفا کردند، نقش استعماری ایفا کردند، یعنی آن پشت جبهه‌ی حقیقی رضا شاه این‌ها بودند. رضا شاه تفنگ دستش بوده و این‌ها کسانی بوده‌اند که فکر می‌ساختند و به رضا شاه جهتگیری می‌دادند که او تفنگ را کجا به کار ببرد. به نظر من این شخصیت‌های فرهنگی خیلی مؤثرند، چهره‌های این‌ها شناخته بشود. رضاخان فقط یک سفر خارجی رفت و آن هم به ترکیه بود در زمان آتاترک. آنجا زن‌های بی‌حجاب را آوردند به او نشان دادند. ایده‌ی بی‌حجابی را به او تزریق کردند و بعد این دُور و بری‌هایش گفتند راه تمدن و این‌ها همین کاری است که آتاترک کرده و از آن وقت او به فکر فرو رفت و مقدماتش را شروع کرد. بعد ۱۳۱٤ دیگر اجباری شد اما قبلاً چیزهای دیگری بود.»

بیانات امام مجاهد شهیدپس از بازدید از نمایشگاه «حماسه گوهرشاد» – ۱۳۹٦/۰۱/۰۸

۳. کاپیتولاسیون

«روابط رژیم طاغوتی سابق با آمریکا خیلی صمیمی بود، در عین حال زیاده‌خواهی آمریکا آن‌ها را هم به ستوه آورده بود؛ همین کاپیتولاسیونی را که گفتیم –مصونیّت قضائی مأمورین آمریکا– تحمیل کردند بر آن‌ها؛ آن‌ها هم پشتوآن‌های جز آمریکا نداشتند، مجبور شدند قبول کردند. معنای کاپیتولاسیون این است که اگر چنانچه یک گروهبان آمریکایی بزند توی گوش یک افسر ارشد ایرانی، کسی حق ندارد او را تحت تعقیب قرار بدهد. اگر یک مأمور خُرده‌پای آمریکایی در تهران به یک مرد شریف ایرانی یا به یک زن شریف ایرانی تعدّی بکند، کسی حق ندارد او را تحت تعقیب قرار بدهد.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان – ۱۳۹۲/۰۸/۱۲

۴. حکومت و پشتوانه مردمی

«وقتی حکومتی پایه قدرتش به دوش ملت نباشد و ملت با قلبش با آن موافق نباشند، هر چه قدرتمند باشد هم نمی‌تواند پایداری کند. دیدید که قدرت خودش چه بود؛ علاوه بر او، همه قدرت‌ها با او موافق بودند؛ یعنی ما در تمام دنیا یک کسی که با او مخالف باشد حالا شاید یک نفر، مثلًا یکی از دولت‌ها، شاید آن هم اظهار می‌کرد- حالا راست گفته یا نه نمی‌دانم- اما تمام دول بزرگ با او موافق بودند؛ ابرقدرت‌ها موافق بودند؛ تمام دول عربی با او موافق بودند؛ این خلیج و این کویت و این دول عربی با او موافق بودند؛ در عین حال چون پایه قدرت بر قلوب مردم نبود، روی دوش ملت نبود، همه قدرت‌ها دستشان را روی هم گذاشتند و قدرت‌هایشان را روی هم گذاشتند که نگه دارند او را- و نتوانستند- رفت! این یک تاریخ موجود است؛ و باید برای ما همه عبرت باشد.»

سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع پرسنل شهربانی کاشان (ایجاد پایگاه ملی) - ۱۳۵۸/۰۳/۰۶ - صحیفه امام خمینی، جلد ۷، صفحه ۵۰۸-۵۱۳

جمع‌بندی پیشنهادی مربی

ارزیابی حکومت، به معیارهای روشن دینی نیاز دارد و در این مرحله باید نوجوان را با معیارها و شاخص‌های تحلیل سیاسی همراه کرد تا بتواند دستاوردهای انقلاب اسلامی را درست و متناسب با خود ببیند.

کاربرگ جلسه ۳ | حکومت پهلوی چه تأثیری بر ملت ایران گذاشت؟

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ: ..... گروه: .....

ابتدا برداشت خود را بنویس. پس از گفت‌وگو می‌توانی آن را تکمیل یا اصلاح کنی.

۱. برای ارزیابی عملکرد حکومت پهلوی، چه معیارهایی را باید در کنار اقدامات عمرانی و اقتصادی آن بررسی کرد؟

برداشت اولیه من

۲. شیوه حکومت‌داری پهلوی چه تأثیری بر استقلال کشور، حقوق مردم و هویت فرهنگی جامعه گذاشت؟

برداشت اولیه من

یادداشت من پس از گفت‌وگو؛ نکته تازه یا اصلاح برداشت قبلی

جلسه ۴ | پیروزی جریان حق چه شرایطی دارد؟

جلسه ۴ | راهنمای مربی

هدف‌های جلسه

نوجوان بتواند انگیزه و امکانات را توأمان ببیند؛ نقش دانش، سازمان‌دهی و همراهی مردم را توضیح دهد؛ وعده نصرت را جایگزین برنامه‌ریزی نکند.

موقعیت تاریخی آغاز گفت‌وگو

دو موقعیت برای مقایسه مطرح شود: پیامدهای اشغال ایران در ۱۳۲۰ و مقاومت ایران در جنگ ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۷.

متن‌های مستند برای مطالعه مربی

۱. شرایط پیروزی و استفاده درست از توان

«شک نیست که در مصاف حق و باطل، پیروزی از آن حق و شکست و زوال، سرنوشت باطل است، مشروط بر آنکه جبهه حق از نیروی مادی و معنوی خویش به گونه‌ای درست بهره بگیرد و با خردمندی و تلاش شایسته و با استقامت و امید و با توکل به خدا و اعتماد به نفس، راه درست را بجوید و بپیماید. در این صورت امداد و نصرت الهی، حق مسلمی است که وعده قرآنی برای او مقرر فرموده است: «ان تنصروالله ینصرکم و یثبت اقدامکم» و «لینصرن الله من ینصره» و «ان الارض یرثها عبادی الصالحون» .»

پیام امام مجاهد شهیدبه کنگره عظیم حج – ۱۳۸۲/۱۱/۰۸

۲. ایمان و انگیزه پایداری

«تاریخ باید سرمشق ما باشد و ما وقتی که تاریخ را نگاه می‌کنیم، تحولاتی که پیدا شده است در اسلام و در مسلمین، هر جا که قوّت ایمان در کار بوده است و مردم و مسلمین به قوّت ایمان حرکت می‌کردند، نصر با آن‌ها همراه بوده است. و هر وقت برای رسیدن به آمال دنیایی بوده است، نصر از آن‌ها فرار می‌کرده است.»

سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع هیات نمایندگی عربستان سعودی (نقش اسلام در پیروزی) – ۱۳۵۸/۰۱/۳۱ – صحیفه امام خمینی، جلد ۷، صفحه ۶۵–۶۸

۳. تفرقه و تغییر مسیر یک نهضت

«تاریخ یک درس عبرت است برای ما. شما وقتی که تاریخ مشروطیت را بخوانید می‌بینید که در مشروطه بعد از اینکه ابتدا پیش رفت، دست‌هایی آمد و تمام مردم ایران را به دو طبقه تقسیم‌بندی کرد. نه ایران تنها، از روحانیون بزرگ نجف یک دسته طرفدار مشروطیت، یک دسته دشمن مشروطه، علمای خود ایران یک دسته طرفدار مشروطه، یک دسته مخالف مشروطه. در هر خانه‌های دو تا برادر اگر بودند، مثلاً در بسیاری از جاها این مشروطه‌ای بود، آن مستبد. و این یک نقشه‌ای بود که نقشه هم تاثیر کرد و نگذاشت که مشروطه به آن طوری که علماء بزرگ طرحش را ریخته بودند، عملی بشود. به آنجا رساندند که آن‌هایی که مشروطه‌خواه بودند به دست یک عده کوبیده شدند. [...] در مشروطه در عین حالی که ابتدائش نبود این مسائل، لکن آن‌هایی که می‌دیدند که از مشروطه ضربه می‌بینند، منافعشان از بین می‌رود– نمی‌گذارد– قانون اساسی، که موافق با اسلام باید باشد و اگر مخالف شد، قانونیت ندارد، نمی‌گذارد که این‌ها هر کاری می‌خواهند بکنند، بکنند یک دسته از همان مستبدین، مشروطه خواه شدند و افتادند توی مردم. همان مستبدین بعدها آمدند و مشروطه را قبضه کردند و رساندند به آنجایی که دیدید و دیدیم.»

سخنرانی امام خمینی (ره) در جمع خطبا و وعاظ در آستانه ماه محرم (وظایف روحانیت) – ۱۳۶۲/۰۷/۱۳ – صحیفه امام خمینی، جلد ۱۸، صفحه ۱۶۸–۱۷۹؛ بخش‌هایی از گفتار با علامت [...] حذف شده است.

۴. علم و توانمندی جامعه

«یکی از موضوع‌هایی که نمی‌گذارند در کشورهای زیر سلطه رشد کند و بشدت مانع آن می‌شوند، مسأله‌ی علم است؛ چون می‌دانند علم ابزار قدرت است. خود غربی‌ها با علم به قدرت رسیدند؛ این یکی از پدیده‌های تاریخ بود. البته علم بین شرق و غرب دست به دست گشته و برای مدتی هم آن‌ها در جهالت بودند. در همان دوره‌ی قرون وسطا، که خودشان توصیف می‌کنند، در این طرف دنیا وقت شکوفایی علم بوده است؛ اما بمجردی که آن‌ها به علم رسیدند، از علم به‌صورت یک ابزار برای اقتدار و کسب ثروت و گسترش سلطه‌ی سیاسی و جذب ثروت ملت‌ها و تولید ثروت برای خودشان استفاده کردند و از آن ثروت باز تولید علم کردند و علم را بالا بردند و دانش خودشان را رشد دادند. آن‌ها

می‌دانند که علم چقدر در قدرت بخشیدن به یک ملت و به یک کشور، تأثیر دارد، لذاست که اگر بخواهند نظام سلطه؛ یعنی رابطه‌ی سلطه‌گر و سلطه‌پذیر باقی بماند و حاکمِ بر نظم جهانی باشد، باید نگذارند آن بخشی که آن‌ها مایلند سلطه‌پذیر باشند، دارای علم شوند؛ این یک استراتژی است که بروبرگرد ندارد و الان رفتارشان هم در دنیا بر همین منوال است.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار جمعی از مسئولان جهاد دانشگاهی – ۰۱/۰۴/۱۳۸۳.

جمع‌بندی پیشنهادی مربی

هدف درست، شرط مهمی است اما به تنهایی کافی نیست. پیروزی در یک مقطع به خردمندی، تلاش، دانش، سازمان‌دهی، همراهی مردم و شناخت شرایط وابسته است. توکل یعنی انجام مسئولیت و تکیه بر خدا، نه تعطیل کردن اسباب.

کاربرگ جلسه ۴ | پیروزی جریان حق چه شرایطی دارد؟

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ: ..... گروه: .....

ابتدا برداشت خود را بنویس. پس از گفت‌وگو می‌توانی آن را تکمیل یا اصلاح کنی.

۱. انقلاب اسلامی ایران و جریان حق برای پیروزی بر آمریکا و رژیم صهیونیستی به چه شرایطی نیاز دارد؟

برداشت اولیه من

۲. چرا یک حرکت حق‌طلبانه ممکن است با وجود آغاز درست، در ادامه ضعیف یا از مسیر خود خارج شود؟

برداشت اولیه من

یادداشت من پس از گفت‌وگو؛ نکته تازه یا اصلاح برداشت قبلی

جلسه ۵ | وعده نهایی خدا چیست و سهم نوجوان در این مسیر کدام است؟

جلسه ۵ | راهنمای مربی

هدف‌های جلسه

نوجوان بتواند فرجام نهایی را از نتیجه فوری هر واقعه جدا کند؛ امید را با مسئولیت پیوند دهد؛ یک اقدام آزادانه، کم‌خطر و قابل سنجش برای پس از اعتکاف انتخاب کند.

موقعیت تاریخی آغاز گفت‌وگو

مربی یادآوری کند که زندگی بسیاری از پیامبران و پیروان حق با رنج و مخالفت همراه بوده است. در چارچوب اعتقادی شیعه، امید به ظهور و عدالت جهانی با انتظار مسئولانه همراه است.

مسیر گفت‌وگو و فعالیت گروهی

گروه‌ها تفاوت «نتیجه یک واقعه»، «اثر تاریخی یک حرکت» و «فرجام وعده‌داده‌شده» را در سه سطر بنویسند. سپس هر نوجوان برنامه اقدام خود را بدون الزام به خواندن عمومی تنظیم کند.

متن‌های مستند برای مطالعه مربی

۱. وراثت صالحان

«وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»

قرآن کریم، سوره انبیاء، آیه ۱۰۵.

ترجمه: و به‌راستی در زبور، پس از ذکر، نوشتیم که زمین را بندگان شایسته من به ارث خواهند برد.

۲. یاری الهی و مسئولیت انسان

«إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»

قرآن کریم، سوره محمد، بخشی از آیه ۷.

ترجمه: اگر خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را استوار می‌دارد.

۳. وعده مؤکد نصرت

«وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ»

قرآن کریم، سوره حج، بخشی از آیه ۴۰.

ترجمه: و خدا قطعاً کسی را که او را یاری کند، یاری خواهد کرد؛ همانا خدا نیرومند و شکست‌ناپذیر است.

۴. وعده پیروزی و هزینه‌های مسیر

«البتّه جبهه‌ی حق در این مبارزات هزینه هم می‌دهد. من مایلم تأکید کنم بر این مطلب؛ به حوادث سال ۱۴۰۳ –سال گذشته– با این چشم نگاه کنید. در مبارزه‌ی حق و باطل، پیروزی با حق است امّا جبهه‌ی حق هزینه می‌دهد. در جنگ هشت‌ساله در دفاع مقدّس، یک طرف ما بودیم، طرف مقابل یک ائتلاف جهانی بود پشت سر صدّام! هشت سال جنگ طول کشید، بعد از هشت سال همه‌ی دنیا قبول کردند که ایران ـ ایران تنها و تهیدست ـ بر طرف مقابل پیروز شد.»

بیانات امام مجاهد شهید در جمع اقشار مختلف مردم – ۱۴۰۴/۰۱/۰۱

۵. تداوم دعوت پیامبران با وجود شکست مقطعی

« راز اصلی این است که انبیا از میدان در نرفتند و شکست یکی از آن‌ها، باعث نشد که دیگری به مصاف باطل نرود. همه انبیا – مگر تعداد کمی – در زمان حیات خود، از طرف دشمنانشان ضربه خوردند. در عین حال نتیجه کار این مجموعه [...] این است که امروز دنیا زیر پرچم معارف انبیا علیهم‌السّلام است و هر جای دنیا که شما بروید، می‌بینید که معارف انبیا مطرح است و همه اخلاقیات خوب و این همه نامهای زیبا، مثل عدالت و صلح و ... به خاطر تعلیمات انبیاست. راز همه اینها، خسته نشدن و از میدان در نرفتن است.»

بیانات امام مجاهد شهید در دیدار جمعی از پاسداران – ۱۳۷۴/۱۰/۰۵؛ بخش‌هایی از گفتار با علامت [...] حذف شده است.

نقش نوجوانان در پیروزی حق و نهضت جهانی

نسبت نوجوان با افق جهانی

در چارچوب دینی این دوره، نهضت جهانی حق به معنای گسترش عدالت، کرامت انسان و مقابله با ظلم است. نوجوان می‌تواند از همین امروز توان فهمیدن، درست انتخاب کردن، همکاری و خدمت را در خود رشد دهد؛ توان‌هایی که در آینده پایه مسئولیت‌های بزرگ‌تر خواهند شد.

شش زمینه اقدام متناسب با سن

الف) خودسازی و ارتباط با خدا: انتخاب یک برنامه کوتاه و پایدار برای نماز، خواندن چند آیه با فهم معنا یا محاسبه رفتار روزانه.
ب) علم و مهارت: انتخاب یک ضعف درسی یا مهارت مورد علاقه؛ مانند ریاضی، نوشتن، زبان یا مهارت فنی ایمن. یادگیری، مقدمه توان خدمت است؛ هر درس خواندنی خودبه‌خود عنوان جهاد پیدا نمی‌کند مگر اینکه با هدف مقدس و کمک به پیشرفت کشورمان همراه شود.
پ) عدالت در روابط: کنار گذاشتن تمسخر، رعایت حق هم‌گروهی و موارد دیگر.
ت) حقیقت‌جویی و سواد رسانه‌ای: بررسی منبع و تاریخ خبر پیش از بازنشر؛ جدا کردن خبر از تفسیر؛ اصلاح محترمانه مطلب نادرست دیگران.
ث) خدمت جمعی: همکاری در یک کار محدود و روشن، مانند کمک درسی به دوست، مرتب کردن کتابخانه یا مشارکت در خدمت‌رسانی به مدرسه و مسجد.
ج) شناخت مسائل جهان: مطالعه یک موضوع روز مانند تحلیل مسائل سیاسی و بررسی وقایع روز و آگاهی بخشی به دیگر دوستان و نزدیکان نسبت به جنایات دشمنان و ترفندهایی که آنان به کار می‌گیرند.

سخن پایانی مربی

امید امام مجاهد شهید ما به تک تک شما نوجوان‌هایی است که امروز با خودسازی و امید می‌توانید قله‌های پیشرفت را برای ایران اسلامی به ارمغان بیاورید و دشمن را از دست اندازی به کشورمان و ظلم ناامید کنید.

کاربرگ جلسه ۵ | وعده نهایی خدا چیست و سهم منِ نوجوان در این مسیر کدام است؟

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ: ..... گروه: .....

ابتدا برداشت خود را بنویس. پس از گفت‌وگو می‌توانی آن را تکمیل یا اصلاح کنی.

۱. وعده خدا درباره پیروزی حق چیست و چگونه می‌توان آن را در کنار شکست‌ها و رنج‌های حق‌طلبان فهمید؟

برداشت اولیه من

۲. اگر فرجام این درگیری تمدنی، حق است، تلاش و انتخاب ما چه نقشی در رسیدن به آن دارد؟

برداشت اولیه من

یادداشت من پس از گفت‌وگو؛ نکته تازه یا اصلاح برداشت قبلی

فرم برنامه اقدام سی‌روزه

یک انتخاب روشن، یک قدم در دسترس، یک ماه فرصت برای تمرین

تکمیل این فرم داوطلبانه است. یک اقدام اصلی کافی است؛ برنامه باید با درس، سلامت و شرایط خانواده سازگار باشد.

نام یا نشان اختیاری:	تاریخ شروع: .....

زمینه انتخابی:

□ خودسازی □ علم و مهارت □ کمک به تجمعات خیابانی
□ فعالیت رسانه‌ای اثرگذار □ خدمت جمعی □ شناخت مسائل جهان □ .....

اقدام اصلی من؛ دقیق، کوچک و قابل انجام

روز و زمان اجرا	
مدت هر نوبت و تعداد تکرار	
نخستین قدم در هفت روز آینده	

نشانه انجام شدن کار و راه ساده‌تر ادامه دادن در صورت بروز مانع

زمان بازبینی	تاریخ	وضعیت اجرا
پس از یک هفته		□ انجام شد □ بخشی انجام شد □ نیاز به تغییر برنامه
پس از سی روز		□ انجام شد □ بخشی انجام شد □ نیاز به تغییر برنامه

انجام نشدن بخشی از برنامه، فرصت اصلاح است؛ نه دلیل سرزنش یا مقایسه با دیگران.

امام مجاهد شهید اعلی الله مقامه الشریف:

نوجوانان! ما این انقلاب را، این جمهوری اسلامی را نگه داشته‌ایم تا شما تازه نفس‌ها برسید و آن را جهانی کنید؛ پیام این انقلاب را شماها باید به دنیا برسانید؛ خودتان را بسازید و برای آن روز آماده کنید.

